

לפרשת ויקרא – תשע"ג

ברית מלח

חנה בן כוכב

"וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלוהיך מעל מנחתך, על קרבנך תקריב מלח" (פרק ב' 13)

מאז ימי האנושות הקדומים היה המלח מוכר ובשימוש רב, אם כתוספת תבלין בבישול ואם לשמור הבשר ע"י המלחתו למניעת ריקבון. כמו כן המלח נודע בסגולותיו הרפואיות בעבר וגם ברפואה המודרנית. תכונותיו הכימיות מאפשרות לו קיימות לאורך שנים רבות מאוד וכך הפך גם למטבע עובר לסוחר בחיי הכלכלה.

עדיין נשאלת השאלה מדוע נצטוונו להמליח את קרבננו ומה הכוונה בביטוי "ברית מלח"? התשובות הן רבות:

על דרך הפשט: המלחת הקרבן היא לכבוד הקב"ה, כשי שלא יקבל מנחה תפלה. התורה לימדה בכך דרך ארץ בהגשת כיבוד ובתהייחסות לה' ולאדם.

הרמב"ם טוען כי בניגוד לעכו"ם אשר אינם ממליחים את קרבנם כדי שהדם יישאר ולא תחסר טיפה כדי שיהיה עבורם ואילו אנו, האסורים באכילת הדם אפילו בטיפה אחת, מקפידים להרחיקו ממזוננו. על כן עלינו להמליח גם את קרבן ה' במידה בינונית. מכאן למדנו הלכות הכשרת הבשר על ידי המלחתו.

רש"י מביא מדרש: ברית כרותה למלח מששת ימי בראשית ובה הובטח למים התחתונים ליקרב במזבח במלח ובניסוך המים. שבשעה שחילק הקב"ה את המים ונתן אלו למעלה ואלו למטה, התחילו המים התחתונים בוכים שאמרו אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליוצרנו. מה עשו? העיזו פניהם ובקעו תהומות ובקשו לעלות. גער בהם הקב"ה ואמר: הואיל ולכבודי עשיתם, כך אין רשות למים העליונים לשיר שירה עד שיטלו מכם, כמו שנאמר: "מקולות מים רבים אדירים משברי ים" ואומרים "אדיר במרום ה'" אתם עתידים ליקרב על המזבח במלח ובנסוך המים.

מדרש נוסף אומר שהעולם מתחלק לשלושה. שלישי - מדבר. שלישי - יישוב ושלישי - ים. עמד הים לפני הקב"ה ואמר במדבר ניתנה תורה, ביבשה נבנה המקדש ואני - מה יהא עלי? אמר הקב"ה לים: עתידין ישראל שיקריבו מלח על גבי המזבח.

לסיכום: במלח שני כוחות סותרים. מים ואש. בכח חמימות האש מתאדים מי הים ונותר המלח וזאת כנגד מידת הדין מול מידת הרחמים שמאפשרים את קיום העולם. ועל כן "לא תשבית מלח ברית אלוהיך". המלח מקיים ומכרית. מקיים את הבשר ונותן טעם ובריאות אך מכרית כי באדמה מלחה לא יצמח דבר.

בכך הקב"ה כורת ברית מלח נצחית שתשמור על האיזון.

ולגבינו - על שולחן הסעודה שלנו, המשול למזבח, יהיה המלח תמיד ולנצח.